

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

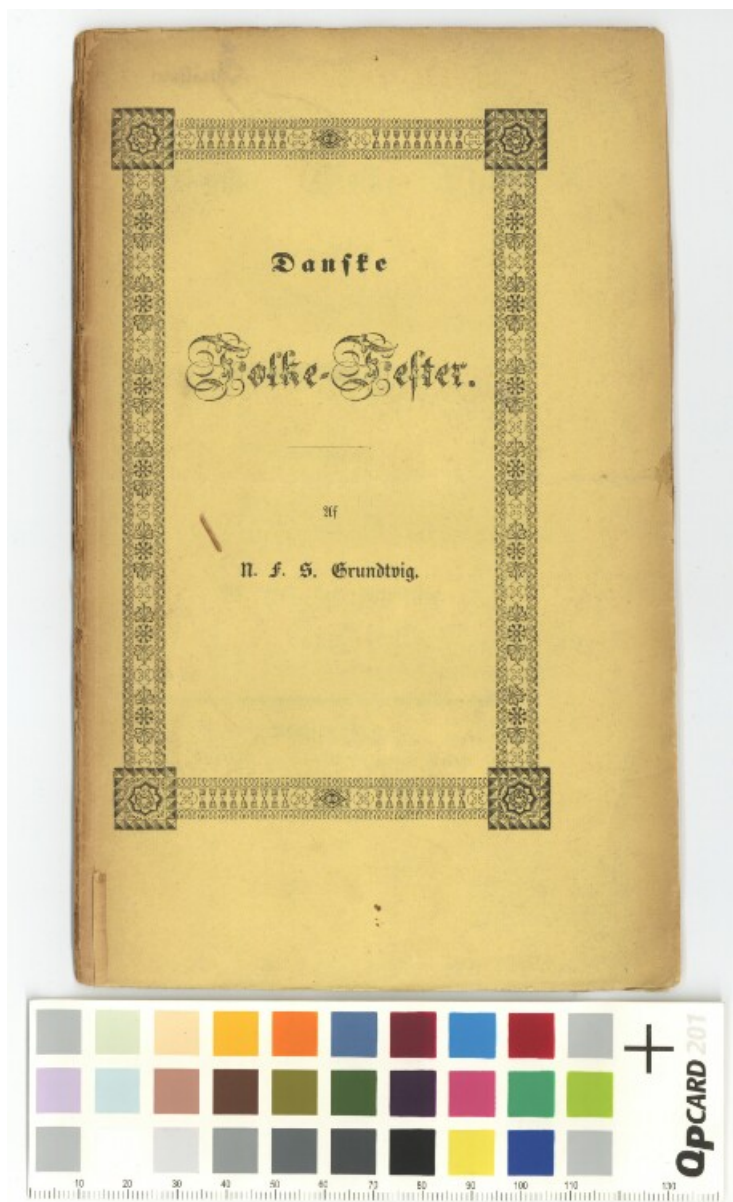
Titel: Danske Folke-Fester en Røst fra Danske Samfund

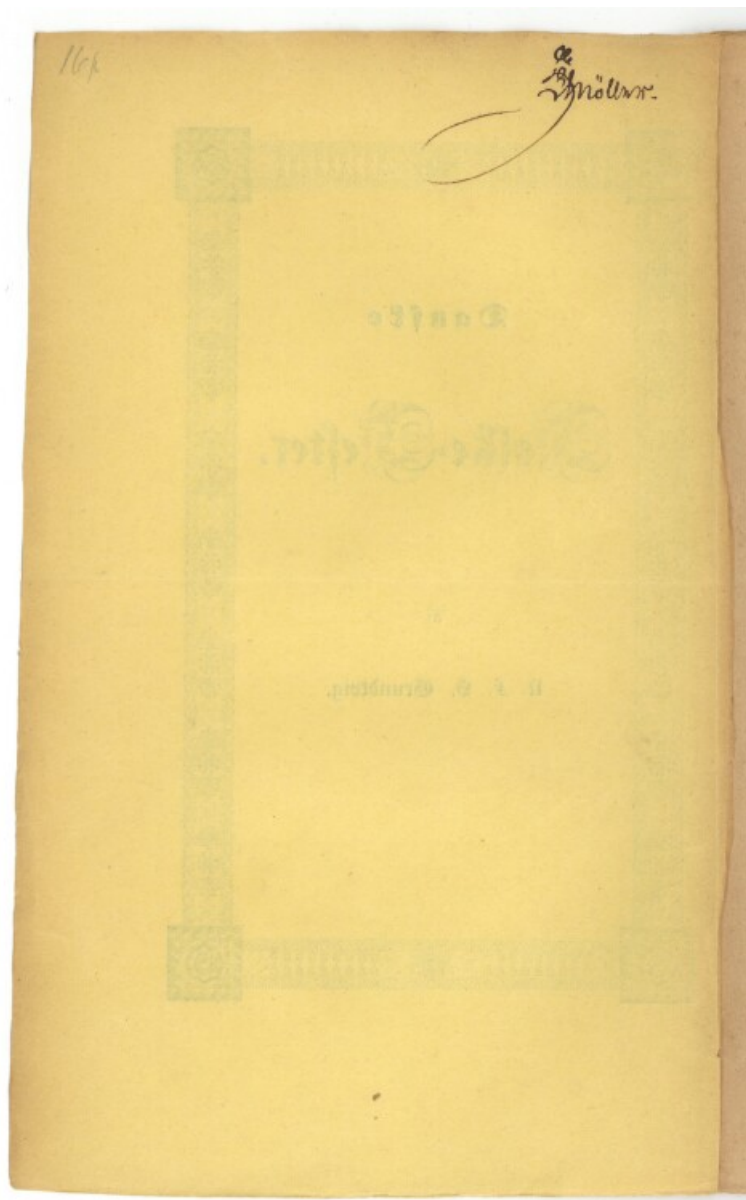
Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danske Folke-Fester en Røst fra Danske Samfund", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1842_721-txt-shoot-idm116/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Danske Folke - Bøger

en Røst

fra

Danske Samfund.

af

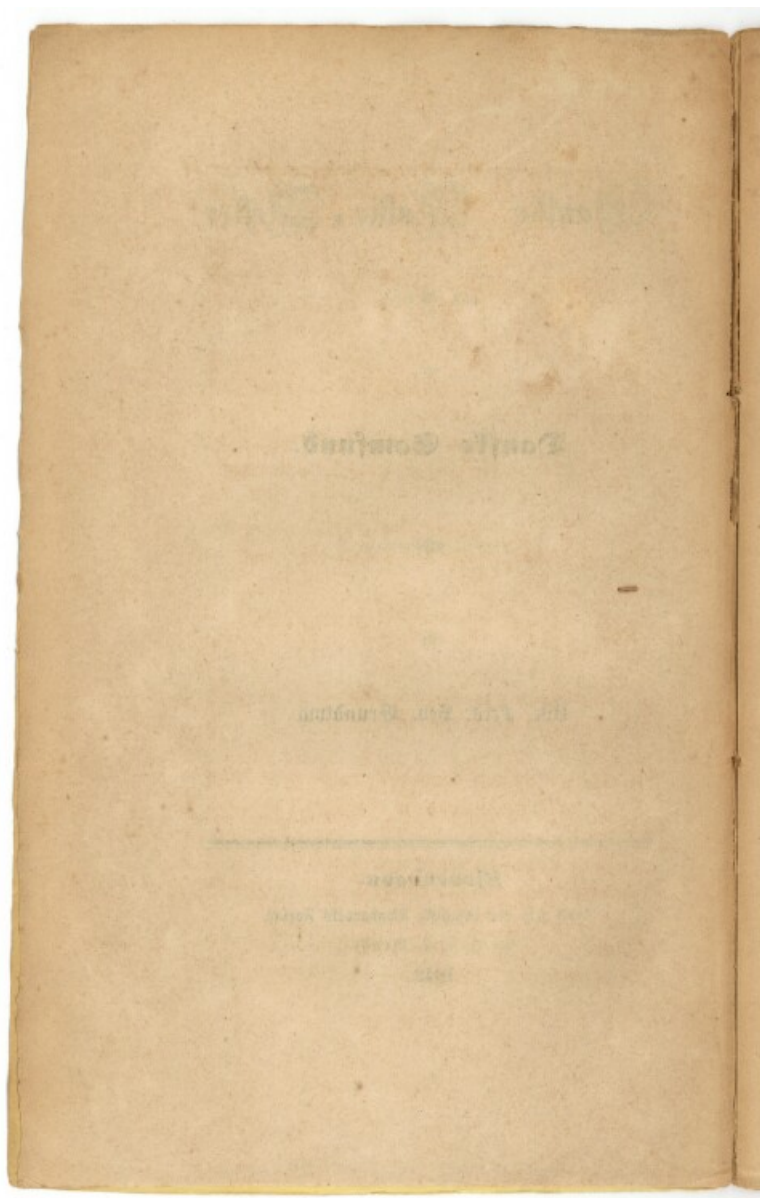
Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Kjøbenhavn.

Trykt paa den Wahlfke Boghandels Forlag
hos J. E. F. Grøbe.

1842.

Slaverne raadte paa Ostersø,
Sfoven staaer deilig og grøn,
Hayfruen leged dog under De,
Den Sommer og den Eng saa godt kunne sammen!

Neden var stor, men og Hjelpen nær!
Det var Kong Waldemars Herrefærd!

Hedenstak Hof der var i Nord,
Kirken dog throned ved Issefford!

Troldene mange paa Rygens Klint
For Waldemarerne sprang i Flint!

Korset og baret paa Danmarks Tog,
Derfor det skinner i Dannebrog!

Arel og Høsbørn var Brødre to,
Tvillinger bedre paa Jord et groe.

Sammen de beiled til Britis under De,
Sammen de seiled fuldhøi en Sø!

Baldemar Fader og Baldemar Søn
Gred dem Begge i Lys og Løn!

Sammen de sove i Danesvang,
Sammen de sove i Heltefang!

Baldemar Seier, i Hjortel røb,
Bleggede over de Heltes Døb;

Seier ham fulgde vel trindt paa Sø,
Venner han savned dog under De!

Lange han leved, den Danedrot,
Dannemarks Haab blev med Haaret graat!

Sammen de sank i Kvæld paa Vaar,
Sammen de sov i mange Aar!

Dannemarks Haab var Dagnars Søn,
Danesaar fik den Drot i Løn!

Dannemarks Haab, i Moder-Skiøb,
Immer dog sover med Rinden røb!

Derfor med Bemød, lys og blid,
Mindebes Baldemarers Tid.

Hegnet blev Marken godt det Aar,
Var det end som en Kirkegaard!

Mindet vel lader som ingen Ting,
Er dog et lønligt Kildepring!

Det er Hjærmindes-Kilden god,
Springende op af Knud Lavards Blod!

Immer den risler: engang paa ny
Haabet sig svinger som Fugl i Sky!

Fuglen har sunget og synger end:
Baldemars-Tiden oprandt igjen!

Fuglen har sunget om Mai fra Jul,
Skoven staaer deilig og grøn,
Leger nu glad mellem Bøge Skjul,
Den Sommer og den Eng saa godt kunne sammen!

28de Mai.

Mine Herrer!

Det er kun lidt, hvad vi i Danske Samfund
har gjort eller kan giere til, at vort Folkeraads
Fødselsdag bliver en aarlig Høitidsdag, en Folke-
Fest i Danmark, og det er klart, at, skal det ske, da
maa Folke-Raadet selv gjøre Sit dertil, ingenlunde
som Lovgiver, thi tvungen Glæde er nødvendig
Sorg, men som en god Raadgiver, Folket føler,

vi har baade Gæde, Gavn og Glæde af. Vel tør jeg sige, at hvad Danske Samfund, lige fra sin Fødsel, har gjort til at indprænte baade 11te Februar, 2den April og 28de Mai i sin egen og Efterfølgens Ihukommelse, vilde netop være en stor Berømmelse for Samfundet, naar disse Fædersdage, og hvad de minde om, desuagtet nedsaak i Glemsel; thi at værne om adle Fædres og Bedrøfters Minde, naar det, svagt og ringegjætt, er nær ved at hende, ogsaa det er at være sit Fæderland tro til Døden, hvad aldrig vil fattes en Fæderskrands, saalange Udelmodighed lever paa Jorden; men en saadan Fæderskrands, som venter de Sidste, der glødede ved Fædrenes Minde, den er det nødvendigt langt fra os at begjære, da det meget mere er vort inderlige Dnske, at den ringe Begyndelse, vi har gjort til, med Tale og Sang, at oplyse Fædrenes Minde hos deres Børn, snart maa glemmes, baade over en Kongelig og Folkelig Høiskole til det Samme, og over Folkets almindelige Jubel paa sine Høitidsdage! Og dette vort fælles Dnske vedkender jeg mig alle Dage som mit Haab, thi vel har dette Haab for Diebliffet saameget Skin af Urimelighed, at det kanskee maa synes Mange latterligt, men det er dog saa sødt for hver Dannemand, at hvem det lever hos, som det, Himlen være lovet, ogsaa idag lever hos mig, vil ikke blot dristig vedkende sig det, men smiler rolig ad alle Ophavelser om dets Urimelighed.

Ja, m. G. jo ældre jeg bliver, des fastere sammentvorer dette Haab med min Sjæl, dette min Ung-

doms dristige Haab om det gamle Danmarks Gienfødelse og Fornyelse i Fædrenes Land, og jo længer jeg lever, og jo mere jeg lærer, des lysere bliver i denne Henseende mine Udfigter; thi jeg mindes mange Veirlys fra min Ungdom, som kom og svandt, men hvad der for mit Die var Danmarks Morgens-Stjerne, fordunkles nu af hvad jeg kalder Dagningen, og derfor kan jeg nu baade see og sige tydelig, hvoraf mit Haab oprandt og hvorpaa det hviler.

To Sandheder gennemlynde mig tidlig, og blive mig daglig mere indlysende, den Ene er en Naturlov for Menneske-Livet, og den Anden et Historisk Vidnesbyrd om Danmark, og dem vil jeg idag tage mig den Frihed lidt nærmere at udvikle, vis paa, at hvem de to Sandheder blive indlysende, kan umuelig elske Danmark uden at dele mit Haab.

Menneske-Livet udvikler sig kun blomstrende i det Nærværende, forsaavidt det finder sin Rod i det Forbigangne og søger sin Frugt i det Tilkommande, saa, for at blomstre, maa Folke-Livet søge sin Rod hos Fædrene og vente sin Frugt af Børnene, og vi veed Alle, det er Mindet, eller den levende og kærlige Ihukommelse, der indvortes knytter os til Forfædrene og Efterlægten til os. Dette er Naturloven, som vel i forrige Aarhundrede blev hejroftet bestridt og dumdriftig trodsset, her, som hardtad alle vegne, saa vi hørde det baade i Kamrene og paa Tagene, at Mennesket vilde være allerkræftigst og blive allerlykkeligst, naar man, ligesom Markens Dyr, glemte den store Fortid og den grændseløse Fremtid

over det nærværende Dieblif; men denne dyrriffe Wildfarelse af en dødfødt Selv-Klogskab, og denne magtesløse Trods mod uroffelige Love, maatte netop tjene til at sætte Sandheden om Menneſte-Livet fra Slægt til Slægt i et klarere Lys, ſaa nu er det kun Gienfærd fra det forrige Aarhundrede, der i Mørket mumle om, at det er med Menneſtet ſom med Kvæget paa Marken, og i det nærværende Aarhundrede ſøge ſelv Franſkmænd at knytte ſig til deres Fortid og oplyſe deres Fædres Ihufommelse!

Selv Franſkmænd, ſiger jeg med Gld, begynde at blive hiſtoriffe, thi naar ſelv diſſe det flygtige Dieblifs fødte Præfter gior Regelse paa Mindets og Fortidens Alter, hvad er da Andet ivente, end at Fædrenes Minde vil leve op i hele Chriſtenheden, kun med ſtørre og mindre Kraft og Varme, eſtersom det falder Folkene meer eller mindre naturligt, ſaa, naar det kun er en hiſtoriff Sandhed, at Danmark fra Arildstid var de kiærlige, ſøde, dybe, uudſlettelige, Minders Hjem, da kan det umuelig ſeile, at jo diſſe Minder blandt os og vore Børn vil opleve et mageløs herligt Gyldeaar!

Og m. H. naar jeg nu paafaaer dette om Danmark, ſom en hiſtoriff Kiendsgierning, da ſmigrer jeg mig virkelig med, at den Vaastand behøver kun en lille Dphſning, ſom jeg kan gibe, for at alle Danneſke vil indſee dens Rigtighed, ſee med deres egne Dine, at Danmark virkelig, fra Skjoldes og Frodes til Frederik den Sjettes og Chriſtian

den Ottendes Dage, var en saadan Kiærmindes-
Lund, hvor Jlden paa Fædernelandets Alter, selv naar
den syntes slukt, var kun fæstet, ulmede under Aften
og blussede op, naar Uveiret kom, naar Hvirvelvinde
legede med Aften og Jordstølv rystede Alteret i sin
Grundvold. For at see det, behøve vi nemlig ingen-
lunde at gaae tilbage til den graa, den fjerne Old-
tid, hvor kun Faa kan følge os, og endnu færre
skelne det Virkelige fra det Fabelagtige, som i Sags-
net altid sammenbæver, behøve vi ikke engang at be-
raabe os paa den dunkle, brogede Middelalder, da
Folkene blindt fulgte alle Hjertets Indskydsler, baade
gode og slette, saa for den Sags Skyld kunde vi godt
lade staae ved sit Værd, hvad dog er meget for smukt
til at oversees: ikke alene, om de ældegamle Dannes-
mænd virkelig bar „tre Nar om Land, Kong Frode
den Fredegode“ og kronede hans Mindes-Skjald,
men ogsaa, om Fædrenes Minde, under Slaves-
Stormen, virkelig opblussede hos de berømte Val-
demarer og hos Helte-Brodrerne, Arel og Gøbern
Snare, og om det virkelig var af Fædernelands-
Kiærlighed, Niels Ebefsen glødede, da han vovede
og opoffrede sit Liv for det undertrykte, sønderrevne,
som det syntes, uden Nedning forlorne Danmark!
Ja m. H. hvad der gjør Historiens Vidnesbyrd
om Dannemands udødelige Kiærlighed til Fædrene
og gamle Danmark saa mageles indlysende, er, at
vi kan blive staaende ved Nyaaertiden, baade lys
og kold nok, og dog see det Samme, behøve kun at
pege paa nye og sikkre Kiendsgjæringer, for at Alle,

som vil, kan see det, ja, for at Alle, som ikke med Flid vende Dinene bort, maae see det. Hvad der skedte her i Kiøbenhavn ved Beleiringen, i den haarde Vinter, under Kong Frederik den Tredie; og hvad der skedte tæt herudensfor, paa Kongedystet, i det tordeusvangre Foraår, i Frederik den Sjettes Ungdom, og endelig, hvad der skedte paa Amalienborg, en Maidag i hans Alderdom, kun for ellersø Somre siden, det er jo saa sikkert og vist, som hvad der skedte igaaer, saa, naar det vidner om den Danske Fædernelands-Kiærlighed, som mageløs dyb og uendelig, da er dette historiske Vidnesbyrd aabenbar tusind Gange klarere end det, der udspringer fra langt mere glimrende Begivenheder enten i Oldtid eller Middelalder!

Gaae vi nemlig tilbage til Oldtiden, og lade os ikke hysje af Indvendingerne mod det Enkeltes Paa-lidelighed, som Noget, der ikke anfægter det Heles Troværdighed, saa maae vi dog tilstaae, at brandende Fædernelands-Kiærlighed var da noget Hverdags overalt, hvor man fandt Mennesker, som havde et Fæderneland; og stirre vi paa Middelalderen, da see vi let, at i disse de dunkle Folelsers Herre eller Fru-Dage, vidste Folkene sjelden selv hvad der drev dem, og vidste det aldrig saa klart, at jo modsatte Gietninger om deres Bevæggrunde tit kan synes omtrent lige rimelige. I det Syttende Aarhundrede derimod, ved vi, at Fædernelands-Kiærlighed, selv i ringe Grad, var rar at finde overalt i Christenheden, og de ulykkelige Svenske Krige vidste kun alt for

Kart, at ogsaa i Danmark var Kulden stærk, som i en Hjerter-Vinter, og derfor staaer Danmarks Hovedstad, med sit løvemødige, standhaftige Selskabs Forsvar, unægtelig som et Vidunder i Verdens-Historien, kun forklarligt af en dyb Fæderlands-Kiærlighed, der ulmede, som en Gnist under Asken, men blussede magtig op i det sidste Dieblid, da Hjertet felde, det gik paa Liv og Død, saa hvem der endnu havde mindste Kiærlighed til gamle Danmark, og ei vilde see det nedtraadt i Støvet, sonderlemmet og deelt som et Bytte, udsuet og forhaaet af de Fremmede, hvem der ikke vilde, ikke naende det, maatte, hvad det saa end kostede, beslutte sig til at staae og falde med de sidste Volde, der endnu varne sig om Danmarks Krone, om alle Danske Minder, og om det Danske Kongeriges ældgamle, vidberømte, kiærmindetrængende Navn! Jeg er derfor ganske vis paa, at jo klarere Lyset opgaaer baade over Danmarks og over hele Verdens Historie, desmere skal de kyniske og visse beundre Danmarks Hovedstad i det Syttende Aarhundrede, da den, som ved et stort Mirakel, forvandlede til Rigets Hjerter, og holdt sig som et kongeligt Hjertes-Kammer, i en Dronning-Barm, der lader haant om alle Fristelser og afflaaer alle Storme!

Dej, m. G. idag har jeg veiet mine Dø, thi jeg vilde ikke selv henrives, jeg vilde opløse, og derfor vil jeg sige ret udtryffeligt: den høiadelige Landskemaade, som den Danske Hovedstads Borgerstab og Middelfstand i det Syttende Aarhundrede vilde

se, baade under og efter Beleiringen, denne høi-
 adelige Tankemaade hos Borgermand og lay-
 baarne Præster, som Rigets Fare umuelig kunde
 skabe, men kun bringe for Lyset, den er virkelig, saa-
 vidt jeg veed, aldeles mageløs, er et ligesaa stort som
 elskeligt Vidunder, og et soleklart Beviis paa, at saa
 fædrelandsfærligt, som det Danske, har dog i Grun-
 den intet andet Folke-Hjerte banket, en saadan tre-
 dobbelt Seier over en frygtelig, haardnakked Beleir-
 ring, og over en dybt rodfæstet Adels-Vælde, men
 først og sidst over sig selv, har intet andet Bor-
 gerskab vundet!

Midvinters-Festen, til Minde om Fæderne-
 landets Frelse af Dødens Strube, den vil da sikkert,
 ligesom Julefesten fra Arildstid, blive den alminde-
 ligste og hjerteligste Folke-Fest i det oplyste Dan-
 mark; men derfor vil dog Vaars-Festen, til Minde
 om Torden-Braget paa Kongedybet, i det Nittende
 Aarhundredes Morgenstund, „for Soel gif op,“ in-
 genlunde savne Deeltagelse, men især blive den dristi-
 ge, glødende, sværmende Ungdoms store Høitid, og, da
 intet Land har kiærligere Forældre end Danmark,
 ogsaa for Ungdommens Skyld, om aldrig for Andet,
 blive saare høitidelig. Det vil heller ingenlunde være
 uforstyldt, thi vel kan Daaden paa Kongedybet in-
 genlunde maale sig med Hovedstadens Heltegier-
 ning, var ingen tredobbelt, men kun en halv Seier,
 og falder langt forklarligere, da i nærværende Aar-
 hundrede Fædernelands-Kiærligheden aabenbar vaag-
 ner hos Folkene, allevegne, hvor den var før; men

ligesom Kongedybet flyder naturlig sammen med hele Havet, saa flyder Kampen derover dog ogsaa historisk sammen med alle Danske Bedrifter paa „Volgen blaa,“ hvoraf selv Nyaaarstiden har saamange, at Synet med Nødvendighed bliver stort, og desuden er det ikke blot mærkværdigt, men høist besynderligt, at Danmark skulde være det første Land, hvor Fædernelands-Kærligheden vaagne, lyslevende, i det Nittende Aarhundrede, saa Dets allertidligste Vaarblomster bogstavelig spirede til Hæbers-Krandsen for vore „Helte af anden April.“ Høist besynderligt, maa den oplyste Historiker sige, som seer, at netop paa den Tid var Danmark stærkest oversvømmet af det Nittende Aarhundredes iiskolde, hjerteløse Dplysning, kun forklarligt af en lønlig Kraft i det Danske Folke-Hjerte, der kan sove som Steen, men vaagner dog strax, naar Fædrelandets Haab, det lille Barn, græder, og overdøyer da med sin Stemme ikke blot alle Hovedets Indvendinger, men selv et Torbens-Brag, som det, Berdens frygteligste Tredækkere, anført af Englands berømte Bovehals, 1801 valde paa de Danske Strømme!

Dg nu endelig Daaden, hvorom denne Sommerdag nærmest minder, Kong Frederik den Sjettes Daad, og især den Kærligheds Gierning af ham, som det nydanske Folkeraad er, mon den ei skulde vidne klart om den Kongelig-Danske Fædernelands-Kærlighed, mageløs i sin Tid, eller skulde maastee en oplyst Efterslægt ei engang finde den et Maagilde værd paa de hundrede Døer, for det meste

meget smaa, og paa den brune Hede? Jo, saa vist, som Folkeraadet var Kronen, Frederik den Sjette, graahardet, satte paa sit halve Aarhundredes Værf til Danmarks folkelige Gienfødselse og Oplysning; thi hvad det Danske Folke-Hjerte, naar det kommer ret til Orde og kan udtrykke sine Følelser, vil sige om den Konge „hvis Bønder ham bar, som Baldemar, som Frøde om Land, med Taare Nar,“ det har vi vel alle felt, det slog selv et Dieblif den store Verden, da den med Forundring hørde Folke-Suffet bruse gien- nem hundrede Harper ved Frederik den Sjettes Baare, som ved Balbers Baal!

Vist nok m. H. var det langt meer den ældre end den yngre Slægt iblandt os, som med dyb Besmod hørte det Sorgens Budskab, at Frederik den Sjette, et Vidunder af Fædernelands-Kiærlig- hed paa Thronen, ei blot i sin Tid, men i Aar- hundreder, denne Kongelige Bondeven, Danmarks ædleste Borger, der stod kronet og salvet midt i sit Folk, som mellem Brødre, at han var samlet til sine og vore Fædre! Ja, det var kun alt for kiædeligt osældre, dem, der havde glædet sig ved hans Ungdoms Ry, havde forget med ham over Danmarks Trangsel, haabet med ham paa bedre Dage, havde lært i Livet, at et Hjerte som hans er allevegne mere værdt end mange lyse Hoveder, og er paa Thronen usfatterligt, og var graaneede under hans milde, faderlige Scepter, os, som grad varme Taarer ved hans Kiste, og det maa altid blive den ældre Slægt af Dannemænd, der ret kan stionne paa Folkeraadet, som i det Hele

paa Frederik den Sjettes Daad; thi hvor agte Kongelige end Begge var, saa havde dog hverken Hans adle, elstelige Personlighed, eller Hans lange, velgjørende Virksomhed, noget Glimrende, men tværtimod noget saa saare jævnt og tilsyneladende Hverdags, at kun de Erfarne vil vide at fatte dem, kun den skarpede Opmærksomhed og det øvede Blik kan opdage det Dybe og Frugtbare, Faste og Afgjørende, altsaa det Store i ham og hans Kongelige Daad. Vaade Ham og Danmark uværldigt vilde derfor Raagildet blive, dersom Ungdommen, der sjelden lader den bestedne Fortjeneste og den stille Virksomhed stee Ret, og aldrig vil forstaae at udvikle deres høie Værd, skulde lade Betragtningen og føre Ordet; men vi vil ogsaa haabe, den Dag oprinder snart, skøndt vi tør ikke sige, den er oprundet, da de Eldres Stemme vil i Danmark tilbagevinde sin tabte men naturlige Bægt, saa hvad Dvingen mindes med Grbødighed, vil ogsaa blive Ungersvenden høitideligt, hvad Fædrene erklære for en stor Kærligheds-Giærning og et folkeligt Størværk, vil ogsaa Børnene lære at elske og nytte glade og store Forventninger til.

Ja m. H. jeg venter Deres og jeg venter Danmarks Tilgivelse, fordi jeg, paa en Heitidsdag som denne, giver en sørgelig Sandhed Røst, saa høi en Røst, som Klarene, der giv os Alle lavmalede, tillade, den sørgelige Sandhed, at Menneske-Naturens Orden ogsaa hos os, som vel, udenfor Engeland, overalt i Christenheden, blev i det Attende Aarhundrede forrykket, og er i det Nittende endnu ikke kom-

met ilave, saa endnu tænke vel de Fleste, det er de Unge, der skal føre Ordet, og de Gamle, der skal tale dem efter Munden eller tie, de Unge, der skal føre an, og de Gamle, der skal følge efter eller krybe i Krogen, hvad dog aabenbar er den forferte Verden, er den bagvendte Orden, altsaa en frygtelig Norden. Det strider nemlig ikke blot, som Enhver kan see, mod al Ret og Billighed, da det aabenbar tilfalder dem, der har Tiden for sig, ei dem, der snart har lagt den tilbage, at tie og bide, men det maa nødvendig, skiondt Ungdommen naturligviis ikke forudsæer det, have de bedrøveligste og ulyksaligste Folger, naar de skal vise Veien, som ei selv har reist den, og naar hele Menneſte og Folke-Livet skal rette sig efter deres Hoved, som, hvor godt end Hovedet kan være, endnu af Erfaring kun kende meget lidt til Livet, og fattes tillige i Regelen den stadige Gfirtanke og rolige Besindighed, som hører til ret at benytte sin egen, end siige da Andres, hele Folkets og Menneſte-Slægts, Livs-Erfaring, eller, kan de virkelig noies med Mindre, de, der i vore Dage vil give de menneskelige og borgerlige Forhold en ny Skikkelse, naar det ikke skal blive en Omvæltning til Undergang, men en Opreisning til Folkehæd!

De maae ikke troe m. G. at jeg skyder Skylden for denne frygtelige Norden ene paa Ungdommen, end siige da paa de Yngre for Diebliffet! Nei, som Historiker, veed jeg godt, det er en Brøde, som vi Alle og som flere Slægter dele, en Brøde, vi derfor, om det skal gaae godt, ikke maae skyde paa hinanden, men

stulde heller kappes om at affone, for at ikke det vel-
 signede Fæderneland, som det Danske Hjerter dog
 baade i Gamle og Unge maa elske, skal komme til at
 bøde haardt derfor. Ja, m. G. i Billighed og
 Taalmodighed skal vi Eldre endogsaa giøre meer
 end kappes med de Unge, thi begge Dele falde os na-
 turlig meget lettere end dem, og da Ordenen engang
 er forrykket, tør vi kun vente meget lidt Billighed og
 Taalmodighed af den nærværende Ungdom, kunde slet
 ingen vente, naar vi ikke hos den Danske Deel af
 Ungdommen turde forudsætte langt mere Fædernelands-
 Kiærlighed i Grunden, end hos nogen Anden. Vi
 skal derfor taale, at Ungdommen taler vildt og stolt
 og ufornuftig om en Fortid, som den ikke kiender,
 taale, skøndt det skærer os i Hjertet, baade den kaabe
 Spot, og den ligesaa uforstandige som ukiærlige Ret-
 tergang, med, hvad vi erkende for adelt og dyrebart,
 og nødes vi end stundum til, som jeg i denne Time,
 uforbeholden at yttre vor dybe Misfornøielse dermed,
 skal det dog stee vemodig, uden Bitterhed. Vi skal
 fremdeles taale, at Ungdommen driver Spot med os
 selv, med vor Livs-Erfaring, vore Formaninger,
 Raad og Forslag, som om det var idel Daarskab, eller
 dog forældede Anstuelser, Fordomme af indskræn-
 kede Hoveder, som ei formaae at fatte den nyere
 Tids-Aand, med sine store Dpgaver, sine dybe Bes-
 tænkninger og vidtomfattende Planer; vi skal taale
 det, deels, fordi vi maae betænke, at alle vore Skoler,
 høie og lave, kun har været stiftede til at danne
 en selvflø, indbildsl og hovmestererende Ung-

dom, og deels, fordi det er baade det Klogeste og det Bedste, vi kan giøre; thi kunde vi end knuse den Ungdom, der ringeagter og spotter os, da havde vi kun Skam deraf, og Hæderlandet, hvis Haab en munter, driftig og fremsagt Ungdom er, ubodelig Skade. Naaget vi derfor ikke tør vente at udrette stort med vore rolige Indvendinger mod Ungdommens unaturlige Modenhed til at bedømme gamle Statsmand, Tænkere og Folkefærd, og dens urimelige Forstand paa det Menneske-Liv, den ikke kender af Erfaring, men kun af sine egne løse Formodninger og af Bøger eller Aviser, saa skal vi dog indfranke os til saadanne, snart spogende og snart alvorlige, Indvendinger, og til rolig Udskilling af, hvad Menneske-Slægten, Folkets og vor egen Erfaring har lært os.

Naar Ungdommen saaledes raft fortæller os, at ved Folkeraadets Oprettelse er slet Intet vundet, naar det ikke kan blive Lovgivende, altsaa holde op at være et „Raad,“ og blive baade Kongens og Folkets „Dyrighed,“ da maae vi vel, baade paa gamle Danmarks og egne Vegne, alvorlig frabede os en saadan Regneboogs-Dyrighed, til man besiffer os, at Hænder og Fødder sandshulig maae være de Klogeste, for de er Lov, og kan da unægtelig overstemme Hovedet, som kun er Get; men vi skal dog især utrættelig bede Ungdommen betænke, at om Folkeraadets Oprettelse end ikke havde gjort andet end at sliære Ungdommen for Lungebaand, saa skulde den dog nødvendig selv falde det slet ingen Ting, men hellere, for sin egen Skyld, enes med os om, at Fol-

keraadets Dprettelse var alt store Ting i vort lille Land, om de end ikke, med os, vil takke og rose Kong Frederik den Sjette derfor.

Altsaa, m. H. Ungdommen sig for mig, og især om mig, Alt hvad den vil, og gjaldt mit Raad noget hos de Eldre, skulde Ungdommen vist sjelden eller aldrig nødes til at forsvare sin Mund for nogen anden Ret end Mændens, som er hele Menne- skhedens, selgelig alle Folks og Aldres, Høiesteret; men har Ungdommen mindste Fædernelands-Kiærlig- hed, og Den maa have megen, hvis der virkelig sh- der „Dansk Blod“ i dens Arer, da lære den dog at finde sig i Billighed, finde sig i, at vor Stats- Forfatning og vort Borgerlige Selskab ikke om- stodes eller omstøbes efter dens krusede Hoved, og finde sig i, at vi Eldre berise, og stræbe at overbe- vise baade Gamle og Unge, baade Høie og Lave om, at det ikke blot var splittergalt, men bremensfeldst lat- tertligt, da vor Ungdom er barnlig uvidende om de al- lerførste Grunde i borgerlig Selskabs-Indretning og Folke-Styrelse, ja, veed ikke engang, at Danmark har en „Constitution“ ligesaa vel som Norge eller En- geland, saa Spørgsmaalet er kun, hvem der har den bedste? Og dette væsentlige Spørgsmaal, som al Verdens gode Hoveder unuellig kan bevare uden efter Erfaringens Vidnesbyrd, og med nogle Kiendskab til det Folk, baade forud og nu, hvis Stats-For- fatning man vil bedømme, dette væsentlige Spørgs- maal, som vor Ungdom endnu aabenbar slet ikke har fattet, det Spørgsmaal maa Ungdommen virkelig til-

lade mig baade at kræve forstaaet og besvaret, af hvem der vil bryde Staven over den Danske Constitution af 1660 og 1831, og til man giendriver i det mindste Alt hvad jeg har anført til denne Constitutions Priis, som den Allerbedste for Danmark, saalænge siger jeg endnu saa høit, som jeg kan, at den fri Folke-Stemmes Opræffelse fra de Døde ved Folkeraadets Stiftelse, den bærer ikke blot umiskendeligt Præg af et folkeligt og høiføngeligt Hjerte hos Stifteren, men den raadte Bod paa den eneste Mangel, der var ved den Danske Constitution af 1660, den var en langt større Gierning end Kongen eller Nogen af os vidste, den var et Kongeligt Kampes-Skridt til den virkelig bedste Stats-Forsatning, og den er en frugtbar Spire til en lys og herlig og glædelig Fremtid for Danmark, saa, hvis Spiren ikke forulykkes, da vil et blomstrende Rige blive Kampes-Blomsten eller Blomster-Kransen paa Frederik den Sjettes Grav!

Du, m. G. Ungdommen maa gjerne sige, det er kun en „Taler-Blomst,“ frist eller falmet, som man behager, men jeg vil ogsaa have Lov til at spørge: hvad er al Ungdommens Tale og Skrift om Stats-Forsatning, uden i det Høieste en Taler-Blomst, frist eller falmet, som man behager, saalænge Ungdommen ei engang veed, at en fri Folke-Stemme er noget Stort, uberegnelig Frugtbart, men kalder den en Ubestydighed, ikke engang et vrantent Maagilde værd! Du, den Ungdom kan maastee være meget klogere end jeg paa tusinde andre Ting, men paa Aand og

Hjerte, paa det vingede Ord, paa Folke-Liv og Borgerligt Selskab og fælles Bedste, under alle Himmelegne og til alle Tider, men fremfor Alt i Danmark og nuomstunder, paa alt Saadant er den Ungdom dog virkelig til Forbauselse uforstandig, som anseer den fri Folke-Stemme, der dog uagtelig giver Hjertet Luft og giver Landen Leilighed til at virke med hele sin Kraft, anseer den for en Smaating, naar ikke de „fleste Stemmer“ i vort Folkeraad kan komme til at herske over Dyrigheden og over hele Riget. Den æventyrlige Forudsætning, at den virkelige, veloplyste Folke-Stemme vil sædvanlig falde sammen med de fleste Stemmer i noget herskende Folkeraad paa hele Jordens Kreds, og at nogen Konge, som er Kronen værd, vil lade Andre, der sædvanlig slet ikke forstaae det, styre Scepteret i Hans Haand og paa Hans Ansvar, den vil jeg her sianke Ungdommen; men at den kalder det mægtige Vaaben, hvormed alle fredelige Erobringer maae skee, og som ingen Regjering i Tidens Længde kan trodse, kalder den fri Folke-Stemme en Smaating, det er af Stats-Reformatorer i det Nittende Aarhundrede dog alt for galt, kun forklarligt af slette Bøger fra det Attende, som uheldigviis maa være faldet i vor Ungdoms Hænder, og har bildt dem ind, at det er Smaating at styre hele Verden, end sige det lille Danmark, naar man kun kan faae Lov til det, saa det, at Alle og Enhver har Lov til at styre Riget, naar de kan, det er „Folke-Frihed!!“

Men er nu den fri Folke-Stemme, som vi har, saa stor en Ting, hvorfor har den da ikke virket stort hos os? Saa spørger Ungdommen, og vi Gamle svare naturligvis: fordi den var for svag baade hos jer og hos vort Folkeraad, fattedes den aandelige Kraft til at gjøre sig gjældende, som kun brandende Fæbernelands-Kærlighed og folkelig Dplysning i Forening kan give den, saa, for den kan virke andet Stort end store Ulykker, maate baade I og Folkeraadet lære, at af folkelig Dplysning, det er Dplysning om hvad Godt der lader sig gjøre med det Danske Folk, og hvordan det bedst lader sig gjøre, deraf har vi Alle meget for lidt, har Folket i det Hele slet Intet, saa Folket giver endnu sin Stemme og vælger sine Talsmænd iblind! Men, siger jeg, den fri Folke-Stemme er ligesuldt noget saare Stort, dens Gienfødselse var saavist et stort Kampeskrift, som Overgangen fra Død til Liv er det Største af Alle, thi endt vi nok veed, at Livet i sin spæde Alder gjør ingen Kampeskrift, og trænger nuomstunder, for engang at gjøre dem gode, til først baade at vore og at gaae i Skole. Men lad den spæde Folke-Stemme, der i Virkeligheden jo kun er sex Aar gammel, faae Tid til at vore og lære at give sunde Raad; og lad vort Folkeraad lære, at for at give dem om noget saa Vigtigt og Omfattende, som Stats-Forfatningen, trænger Det til langt mere Lys over Menneske-Livet, naar i sin Danske Skikkelse; og lad Folkeraadet gjøre Sit til, at denne Dplysning for Livet faaer, trods alle Grammatikers og især den Latinske

Grammatiks Indvendinger, sin rette Brændpunkt paa en fri og folkelig Høiskole! Lad det kun først ske, som aabenbar maa ske, før man enten veed eller kan sige, hvad den fri Folke-Stemme i Danmark er, og kan udrette! Og dersom da det sig selv beviser, virkelig oplyste, Danmark ønsker at have Fleerheden i et uberegneligt, idelig afværende, for alle muelige Lafter og Daarskaber mageløs udfatte, Folke-raad til sin egenlige Styre og Lovgiver, eller ønsker Danmark sig heller et indviklet Maskineri, der binder baade Kongen og Raadet, saa alle Misbrug foreviges, alle sande Fremstridt forebygges, al hjerterlig Deltagelse i Fædrelandets indvortes Anliggender bliver baade Kongen og Raadet og Folket saa godt som umuelig; nu, da har saadanne Ulykker rimedes saa tit, at det Folk, der ønsker, end sige den fri Folke-Stemme, der kræver en af dem, vil være den vis nok, og skal vist aldrig finde, den kom for seent!

Dog, m. H. jeg er vis nok paa, det har slet ingen Nød, at det virkelig oplyste Danmark vil forlange nogen anden Stats-Forfatning, end den, der, udspunget af en mageløs Fædernelands-Kærlighed, er stiftet til at nære den, altsaa Kongelig Enevoldsmagt og fri Folke-Stemme, som Danmark, ved sine Borgers Edelmødighed 1660, og ved sin Konges tilsvarende Edelmødighed 1831, fik, og behøver kun ret at forstaae, for at maatte lykønske sig med, ja, høilig forundre sig over, som en Lykke, vi kom hardtad søvende til!

Til denne rette Forstand paa vor ypperlige Danske Constitution, og især til at forværre dem Spillet, der vil have den misforstaaet, som om den var en Trællestand, kunde det maaskee nok behøves, at Danmark fik en nystrrevet Grundlov, hvori det udtrykkelig erklæredes, hvad Enevoldsmagten, som en Folke-Gave, er og maa være, og hvad den fri Folke-Stemme, som Enevolds-Kongens Giengjæld, nødvendig maa have; men hvem tvivler heller om, at naar det havde været en saadan Sammen-Smeltning af Bønnen-Gaverne 1660 og 1831, Folke-Raadet havde meent og viist Tjenligheden af, da det forlangde Grundloven forbedret, det jo da vilde naaet sin Hensigt, selv under en langt mindre frisindethed og klarsigt Konge end Christian den Ottende!

Altsaa, m. G. Ungdommen sig, hvad den vil, og ladde mig længe nok en Trællestjæl paa slet Pættin, enten fordi Den kun kan daarlige Dansk, eller undseer sig ved det syndige Ord; jeg siger ligesuldt: saa vist som Kongen, efter den Danske Constitution, har ingen Haand-Fæstning, og Folket ingen Mund-Kury, saavist har derved baade Konge og Folk faaet den Frihed, de behøve, for at sammenvirke til fælles Bedste, saa, hvis Ungdommen virkelig ønsker det Danske Folk Frihed til at udvikle sig efter sine Anlæg og Hjertens-Lyst, og ønsker Danmark en blomstrende Tilstand, da veed den slet ikke hvad den selv siger, naar den kalder den fri Folke-Stemme ubetydelig og kræver lovgivende Myndighed

for Folkeraadet, enten som det nu er, eller som det vilde være, naar det med to Kamre struede sig selv tilbage til Middelalderen, og skildte os nødvendig ved Frugten af vort Borgerskabs og vor Gnevolds-Konges mageløse adle Bestræbelser, som nedrev alle Skillerum mellem Kongen og Folket, saa den eneste Mægler imellem dem skal være det fribaarne og frimodige, venlige og besindige, Ord paa Mødersmaalet! Jeg veed derimod, hvad jeg siger, og det er mit glade Haab, at om det end gaaer i Langdrag, vil dog Danmark, folkelig, det er levende og fædrelandskiartlig, oplyst, faae at see, jeg vidste hvad jeg sagde, og sagde det Bedste, jeg vidste, ved at lovsprise en Forsætning, hvorefter Kongen og Folket ei har anden Mægler imellem sig end dette paa begge Sider fri og venlige Ord, offentlig netop den samme Mægler, som altid hemmelig i Mennefs-Barmen forbinder, forliger og stræber at forene, Aand og Hjerte, som jo er, hvad Konge og Folk, naar Tilstanden skal være menneskelig, maa svare til, og naar den skal blive glædelig, maa stræbe paa det Venligste og Klarste at udtrykke. Saavist som derfor det sidste Borgertilige Skillerum mellem Konge og Folk i Danmark, det, som Embeds-Standen, endog ogsaa mod sin Villie, udgjorde, sagt ved Folke-Raadets Oprettelse, hvori ingen Stand, som saadan, har Sæde eller Stemme; saavist satte Frederik den Sjette, med sit aabne Brev af 28de Mai 1831, den Danske Fædrelandskiartligheds Storsægl paa Forsætningen af 1660, saa den Maidag maa i det fol-

kelig oplyste Danmark nødvendig blive en Høitids-
 dag, vel stærst for de Gamle, men dog stor og glæ-
 delig for alle dem, ikke Blak alene, men fremfor Alt
 Blod, det Danske Blod, som randt i vore Fædres
 Arer, og i Jngens renere og ædlere end i Kong Frede-
 rik den Sjettes, i Sandhed gav Indføds ret! Jeg veed
 det godt, der horer megen Fædernelands-Kiærlighed og
 Lykke til, at et Folke-Raad, taget saa godt som
 paa Slump, skal i det Hele føle sit høie Kalb, fiende
 sine Grændser, og rødmende tilstaae, at det er ikke større
 Rettigheder, men mere folkelig Kundskab og Vidskab,
 det fattes, for at give den fri Folke-Stemme Kraft
 og Gylldighed; men har Danmark faaet en Stats-
 Forfaining, som forudsætter samme Fædernelands-Kiærlig-
 heds og Lykke, hvor kan da Noget, som seer det,
 andet end haabe en tilsvarende Stemning og Op-
 lysning, baade hos Raadet og Folket, hvorunder Riget
 vil blomstre, og den store Verden lære, at Fæderne-
 lands-Kiærlighed er dog baade Folkets største Lyd og
 Thronens bedste Støtte, medens Lyffens eneste sande
 og levende Kilde, naar man om Folke-Lykke horer
 Hjertets Stemme, er Himlens Belsignelse!!

Danmark, under Vinters Hjerte,
Tit i Fare stod,
Kolde, blegnende af Smerte,
Isnen i sit Blod,
Kandt dog, inderlig i Barmen,
Til sin Lykke, atter Barmen,
Som kan mellem Sund og Belte
Is optoe og smelte!

Saa engang, i Dage kolde,
Fagre Arelstøb!
Graven nær, bag dine Bolde,
Gamle Danmark sad,
Gios af Skulde, dybt nedselet,
Sprang dog op, med Ild i Diet,
Viste, at, naar Hjerter brænder,
Gavn giver valne Hænder!

Danmark tit, ved Vaaske-Tider,
Seer en Foraarsdag,
Da med Skulde Knoppen strider,
Vinder halvt sin Sag,
Mens, som Græs i lune Skove,
Kæft sig frem Fioler vove,
Smile til hver Fugl, som synger:
Tiden sig forynger!

Klarlig saa det gif forleden,
Kongedyb, hos dig,
Da, for Livet og for Freden,
Danmark taalde Krig,

Dg den gamle Heltestamme
Knoppedes da med det Samme;
Blomster, ved det Syn i Norden,
Dyktred op af Jorden!

Danmark, i den unge Sommer,
Med sit lyse Haar,
Mellem svingende Brudgommer,
Som en Dronning staaer,
Tusind Sneffer Volgen pleie,
Under De sig at fortoie,
Hvor end syngte Bøge-Ekove,
Medens Fugle sove!

Klarlig saa det gaaer i Morgen,
Naar, ved Dre-Sund,
Dronningen paa Rosen-Borgen,
I Kierminde-Lund,
Ret opstaaer de Dine klare,
Hvori blidt sig aabenbare
Gaader alle, dybe, søde,
Hvorfor Hjerter gløde!

Derfor trende Hvitids-Dage
Har hvert Danmarks Aar,
Medens Vinter-Storme brage,
Knopper melde Vaar,
Dg mens, over Blomster unge,
Liflig alle Fugle svinge,
Prijs Ma i paa Mark og Bove
Bedst i Bøge-Ekove!

